

Sak 13/2018: Utvidelse av kvoten for lisensfelling av jerv i Hedmark 2018/2019

Bakgrunn

Ved klagebehandling i sak om lisensfelling av jerv i Hedmark vedtok Klima- og miljødepartementet en kvote på 16 dyr i 2018/2019. Den 9. desember var hele denne kvoten felt. Rovviltnemnda har med bakgrunn i dette bedt sekretariatet om å utrede muligheten for å utvide lisensfellingskvoten for jerv.

Rovviltnemnda i region 5 fattet den 19.6.2018 vedtak om en kvote på 20 jerv for lisensfelling i 2018/2019. Vedtaket ble påklaget, og Klima- og miljødepartementet behandlet klagen i brev av 12.9.2018. Departementet omgjorde nemndas vedtak, og fastsatte en kvote på 16 jerver for lisensfelling i Hedmark 2018/2019. Fellingsområdet ble avgrenset til beiteprioriterte områder i Hedmark. Departementet har blant annet lagt vekt på Miljødirektoratets faglige tilrådning gitt i brev av 7.9.2018

Ved en ny vurdering av kvote for lisensfelling av jerv, anser sekretariatet at rovviltnemnda ikke kan vedta et annet fellingsområde enn det som ble fastsatt i departementets klagebehandling. Det foreligger ingen forhold som endrer grunnlaget for departementets vurdering for denne delen av vedtaket. Videre anser sekretariatet at departementets klagebehandling legger føringer for det faglige skjønnsrommet ved vurdering av kvotens størrelse. Det vil være sentralt om det nå foreligger ny informasjon som ikke var kjent ved departementets klagebehandling, og som danner grunnlag for en ny vurdering.

Styrende dokumenter

Sekretariatet viser til saksframlegget i sak 10/18 hvor det er redegjort for styrende dokumenter som ligger til grunn for vedtak om lisensfelling. De samme styrende dokumenter vil ligge til grunn for et vedtak om utvidelse av kvoten og gjentas ikke her.

Kunnskapsgrunnlaget

I sekretariatets saksframlegg er det redegjort for bestandsstatus og utvikling hos jerv, samt utviklingen i skadeomfang på husdyr de senere år. I brev av 7.9.2018 har Miljødirektoratet gitt sin faglige tilrådning ovenfor departementet. Dette er lagt til grunn ved departementets klagebehandling. Under gis en oppdatert status på kunnskapsgrunnlaget.

Skader forårsaket av jerv på husdyr og tamrein

Etter departementets klagebehandling er det tilkommet ytterligere kunnskap om skadeomfang på beitedyr gjennom dokumenterte skadetilfeller og gjennom søknader om erstatning for tap til rovvilt i beitesesongen. Foreløpig viser tall fra erstatningssøknadene at det har vært en nedgang i antallet dyr søkt erstattet som tatt av jerv med 1670 sauer i 2018 mot 2175 sauer i 2017. Antallet dokumenterte skadetilfeller gjennom beitesesongen har også gått ned fra 41 i 2017 til 25 i 2018. Jerv forårsaker likevel betydelige skader på beitedyr i Hedmark, og er den av rovviltartene som har vært den største skadegjører på sau de senere år. Uttak av jerv innenfor prioriterte beiteområder vil bidra til å redusere skadepotensialet kommende beitesesong.

Bestandsstatus og -utvikling hos jerv i Hedmark

Sluttrapporten for ynglere registreringer av jerv i Norge forelå ikke på tidspunktet når rovviltnemnda fattet sitt vedtak (19.6.2018). I rovviltnemndas vedtak ble det derfor lagt til grunn et foreløpig tall på 15 ynglinger i Hedmark. Endelig statusrapport for ynglere registreringer av jerv i Norge ble publisert på Rovdata sine nettsider i oktober. Statusrapporten fastslår at det endelige tallet er på 15 ynglinger. Av Rovbase fremgår det at kun fire av disse ynglelokalitetene ligger innenfor det vedtatte lisensfellingsområdet. Totalt for landet er det dokumentert 57 jervekull, noe som er en oppgang på 17 kull fra foregående år.

Tabell 1: Antall ynglinger av jerv og beregnet bestand i Hedmark i perioden 2010 til 2018.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ynglinger	10	12	10	7	10	13	8	8	15
Estimert bestand	49,0	55,6	65,9	59,7	56	62,7	64,7	60,6	64,7

Kjent avgang av jerv i Hedmark i 2018 er på 24 dyr. Av disse er 3 dyr tatt ut ved ekstraordinært uttak (hiuttak), 3 dyr med ukjent dødsårsak, 2 dyr er felt under skadefelling i beitesesongen, i tillegg er 16 dyr felt under lisensfelling. Av de 16 dyrene som er felt under lisensfelling i 2018 er det 12 hannedyr og 4 hunndyr. Av den totale avgangen på 24 dyr i 2018 er 15 hannedyr, 7 hunndyr og 2 med ukjent kjønn.

Sekretariatets vurdering

Sekretariatet viser til at en relativt lav andel hunndyr er felt under lisensfellingen, og at uttaket har vært avgrenset til prioriterte beiteområder. Av kvoten på 16 dyr er det felt 12 hanner og 4 hunndyr. I saksframlegg i sak 10/18 vurderte sekretariatet at et uttak på 16 jerver innenfor prioriterte beiteområder ikke ville true bestandens overlevelse. I denne vurderingen var det ikke lagt til grunn en begrensning i antallet hunndyr som kunne felles. Miljødirektoratet påpeker i sin tilrådning ovenfor departementet at en kvotebegrensning i antall hunndyr, samt i hvilke områder det åpnes for felling vil være avgjørende for om bestandsmålet oppnås til neste år. Videre fremgår det av direktoratets tilrådning at dersom det ikke gjøres en begrensning av antall hunndyr som kan felles bør kvoten reduseres noe, eller effektueres i sin helhet i beiteprioriterte områder.

Sekretariatet er enig i direktoratets vurdering om at uttak av hunndyr samt avgrensning av fellingsområdet har betydning for om bestandsmålet kan nås kommende år. Den lave andelen av hunndyr som er felt gjennom lisensfellingen tilsier at bestanden tåler et noe høyere uttak en det som ble fastsatt gjennom departementets klagebehandling.

Sekretariatet legger også til grunn at uttaket har vært avgrenset til prioriterte beiteområder, mens hoveddelen av de dokumenterte ynglingene i 2018 er registrert innenfor prioriterte rovviltområder hvor det ikke åpnes for lisensfelling. Sekretariatet anser det som sannsynlig at bestandsmålet kan oppnås innenfor prioriterte rovviltområder kommende år selv med et økt uttak i prioriterte beiteområder.

Etter sekretariatets oppfatning er en viss økning av kvoten under disse forutsetningene i tråd med de faglige vurderingene som ble gitt i Miljødirektoratets tilrådning til departementet, og som departementet la til grunn i sitt vedtak. Kjønnfordelingen i uttaket utgjør ny kunnskap som gir grunnlag for at rovviltnemnda kan gjøre en ny vurdering av lisensfellingskvoten.

Konklusjon

Jerv forårsaker betydelige skader på beitedyr og har over en lengre periode vært den største skadegjøreren på sau i Hedmark. For å redusere potensialet for fremtidige skader innenfor prioriterte beiteområder anbefaler sekretariatet at rovviltnemnda vedtar en økning i kvoten for lisensfelling av jerv i Hedmark i 2018/2019 til totalt 20 dyr. Ut fra kunnskap om bestandsstatus for jerv og kjent avgang av jerv, finner sekretariatet at en samlet kvote for lisensfelling av 20 jerver i prioriterte beiteområder er forsvarlig med hensyn til den samlede belastningen på jervebestanden i Hedmark, jf. naturmangfoldloven § 10. Dette innebærer en økning i kvoten på 4 dyr. Med denne kvoten mener sekretariatet at bestandssituasjonen er slik at det fortsatt vil være potensial for fem årlige ynglinger av jerv kommende år.

Sekretariatets forlag til vedtak

Kvote for lisensfelling av jerv

Rovviltnemndene i region 5 viser til den nasjonale målsettingen om 5 årlige ynglinger av jerv innenfor regionen. Data om de tre siste års ynglinger (2015-2017) av jerv fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at gjennomsnittlig antall ynglinger ligger på 10,3.

Rovviltnemnda anser dermed å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv, jf. §§ 10 og 4 første ledd bokstav e og § 7 første ledd, tredje punktum i rovviltforskriften.

Rovviltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om jervens bestandsstatus og -utvikling i Hedmark, jf. § 8. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at en foreslått økning av lisensfellingskvoten med 4 dyr, slik at samlet lisensfellingskvote blir på 20 jerver ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning, jf. § 10. Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark og føringene i rovviltforliket vil ligge til grunn for iverksettelse av lisensfelling, jf. også rovviltforskriften §§ 1 og 6. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser at §§ 9 og 11 ikke kommer til anvendelse i denne sammenheng.

Ut fra den foreliggende dokumentasjon over bestandssituasjonen av jerv og vedtatt politikk finner rovviltnemnda at lisensfelling av jerv ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2019. Ut fra et behov for å avverge skade på husdyr vedtas en økning av kvoten for lisensfelling til totalt 20 jerver i Hedmark i perioden 10.9.2018 til 15.2.2019. Felling av 20 jerver anses ikke å true overlevelsen av jervebestanden på lang sikt, jf. naturmangfoldloven § 5.

Avgrensning av lisensfellingsområde

Uttaket bør skje i områder der beitedyr skal være prioritert, jf. forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark, og hvor det er skadepotensial for jerveskader på sau og tamrein. Totalt 20 jerver kan felles i et område som omfatter de viktige beiteområdene for sau og tamrein i Hedmark. Nemnda anser at felling i dette området kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b.

I fellingsområdet inngår:

Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner.

De deler av Åsnes, Våler, Elverum og Åmot kommuner som ligger vest for Glomma. I Stor-Elvdal kommune inngår den delen av kommunen som ligger vest for Glomma og nord for Atna elv/ Atnsjøen samt den delen som ligger vest for Glomma og sør for Imsa. I Rendalen kommune inngår den del som ligger vest for Glomma, samt de deler som ligger nord for fv 664 fra krysset med rv. 3 til krysset med fv. 30, derfra øst for fv. 30 til denne møter fv. 217, og nord for fv. 217. I Engerdal kommune inngår den del som ligger nord og øst for fv. 217 og fv. 218.

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk. Fylkesmannen oppretter en jervetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten.

Rovviltnemndas vedtak er fattet med hjemmel i §§ 18 og 77 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009 nr 100, jf § 10, jf også §§ 4 og 7, i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005 nr 242.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.